

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre . . . 3 ft.
 Negyed évre 1 ft. 50 kr.
 A lap szellemi részét illető küldemények a szerkesztőnek, anyagiak a laptulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr., többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyiltér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél 30 kr.
 A hirdetések Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomtatás és a szerkesztőnél fogadtatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Iparosaink hitelviszonyai.

Abból az alkalomból, hogy iparosaink ünnepet készülnek ülni, szívesen ragadjuk meg az alkalmat, hogy újból szóvá tegyük az iparosok sokszor meghányt és megvetett ügyét.

És bizony mikor a saját ismételve és ismételve fordul ez ügy szellőztetéséhez, ne higgye senki, hogy azért teszi, mert szüksége van a vesszőparipára, hanem teszi egyszerűen azért, mert ez is ama témákhoz tartozik, melyekről nem lehet eleget beszélni.

Nevezetesen kedvezőtlen ipari hitelviszonyaink azok, melyekről az alkalommal szólni akarunk, mert tudvalevő dolog, hogy az iparfejlesztésnek nálunk is ez a legsajgóbb sebe.

Akárhányszor hallhatjuk itt e városban is azt a nagyhangú, de semmitmondó frázist, hogy iparosaink képtelenek a haladásra, hogy önmagukkal tehetetlenek, hogy nem érdemlik meg a hitelt, mert nem tudnak azzal élni, nem tudják azt akként használni, hogy abból maguknak is, másnak is haszna legyen.

De hát valljuk meg őszintén, tettünk-e e részben csak kezdeményező lépést is, iparkodtunk-e az iparosok kedvezőtlen hitelviszonyainak annyit is lendíteni, hogy legalább megéreztek volna?

Hát az igazság ebben a dologban az, hogy közönségünk az a része, mely a tőkét, az iparteremtés leghatalmasabb eszközét tartja kezében, csaknem idegenül, nem ritkán ellenség gyanánt áll ez ügygel szemben.

Nem kell messzire visszamennünk, az iparosaink ügye, mely kifejezetten az ipari hitelviszonyok kedvezőbbé tétele végett lett életre hívva, legjobban megmutatta, hogy tőkepénzeseink mennyire érdeklődnek a helyi ipar felvirágoztatása iránt.

Szegénységükkel hozakodtak elő, mely nem engedi, hogy ily kétes vállalat támogatásával kockáztassák csekély tőkéjüket!

Pedig ez a kiértélt szegénység legott tőkétvé torlódik össze, mihelyt egy kis nyereséges spekulációra van kilátás.

Nálunk különben meggyeszerzte mindenféle faj, rendű és rangú pénzintézet gründolására van pénz özönével, csak iparvállalatok teremtésére nem akadnak filléreink.

Miért?

Hát egyszerűen azért, mert az iparvállalat nem oly természetű, mely a befektetett tőke uzorszerű manipulációját megengedné.

Ha Csantavéron takarékpénztárt, Kupuszinán hitelszövetkezetet, Csonoplán segélyegyletet alakítanak, akad részvényes legott elég s a ki 50-et jegyez, ugyancsak örül, ha 15 részvény birtokába juthat; hanem az iparvállalati részvényektől bizonyára még gondolatban is irtózni tudnánk.

De vajjon legalább pénzintézeteink segítik-e az ipari?

Megtalálja-e nálunk az iparos a szükséges hitelt?

Hát igazán érdekes volna megtudni, hogy pl. itt Zomborban miként oszlik meg a pénzintézetek által nyújtott hitel az egyes foglalkozások szerint?

Hová és milyen csatornákon át folyik a kiáradó tőke!?

Nem hisszük el, a mit mondanak, hogy legnagyobb része kártyába, borba, ruhába vész el.

Bizonyos, hogy a kereskedelem innen táplálkozik, a mezőgazdaságnak is jut, habár aránytalanul kisebb mértékben, hanem, hogy az iparnak vajmi kevés jut, az szentül bizonyos.

Mert a kereskedő kap hitelt az ő kereskedelmi vállalat alapján, hanem az iparossal, azzal már csak akkor állunk szóba, ha ingatlanát bírja lekötöni.

Pedig az iparfejlesztéshez is első sorban az a háromszor valami szükséges, a mit úgy neveznek, hogy pénz. Csakhogy ahhoz, a mire a mi iparosainknak háromszorosan szükségük volna, rendszerint még egyszeresen sem igen jutnak.

Mert nálunk, Magyarországon a kereskedők, kiknek befolyása alatt a pénzintézetek állnak, rendszerint csaknem nyílt ellenségei az iparosnak, ki a hitelügyek protezsált firmái és üzereivel szemben rendszerint elbukik a létért való küzdelemben. Pedig ne feledjék kereskedőink, hogy a hol az ipar elbukik, ott a kereskedelemre is sanyaru napok várnak.

Mi a magunk részéről évek óta iparkodtunk köztudattá emelni, hogy az egyoldalú kereskedői vagy mezőgazdasági foglalkozás korán sem elégséges egy város gazdasági jelentőségét a megfelelő magaslatra juttatni, de hogy e mellett az ipar intenzív gondozása is szükséges azon erőforrások megteremtése végett, melyekből városunk

emelkedésének és jelentőségének anyagi eszközeit meritheti.

Csakhogy a kik ezt a köztudatot ápolják, azok egyrészt csak mi vagyunk újságírók, a kik e téren legfőbb csak buzdítani tudunk, másrészt maguk az iparosok, a kiknek pedig buzdításra alig van szükségük; maga a nagy közönség többi része azonban idegen marad.

Iparunk elmaradottságának egyéb bajai közül ez alkalommal csak iparosaink kedvezőtlen hitelviszonyaira akartunk utalni, annak bizonyítására, hogy nekünk az ipar iránt még mindig nincs kellő érzékünk. Ha bennünk igazán meg volna az érzék az ipar iránt, akkor bizonyára találnánk is mi tőkét annak megteremtésére, mert a mi tőkét mi eddig az iparnak juttattunk, az milliókra megy ugyan, melynek valutája azonban nem aranyban, nem ezüstben, hanem frázisokban értendő.

Pozsonyi Béla.

A delegációkba be fogják választani megyénk képviselői közül Pulszky Ágost, Latinovits Gábor képviselőket; póttagnak Latinovits Ernőt. — *A kuriának képviselőházi ügyekben bíráskodásáról* szóló törvényjavaslat előkészítő bizottságába Rohonyi Gyula képviselőt választják be.

Az indemnitás-törvényjavaslat tárgyában a képviselőház pénzügyi bizottsága a következő jelentést terjesztette a ház elé: Minthogy a kormány által f. évi okt. hó 7-én beterjesztett 1892. évi állami költségvetést a közönség tárgyalására hivatott bizottság közbeeső működése s más teendők miatt a törvényhozás mindkét háza valószínűleg sem a folyó év hátralevő részében, sem a jövő év elején le nem tárgyalhatja, a pénzügyi bizottság indokoltan tartja a törvényjavaslatban kért állambiztosítási fölhatalmazást. A kormány ezt a rendes, törvényes keretben és formában kéri, s bár öt óra kívánja kiterjesztetni, a bizottság ez alkalommal nem tesz az ellen kifogást, mert az 1892. évi költségvetés a ház előtt van, és az 1891. évre megszavazott költségvetésre alapított a fölhatalmazás csak az esetre érvényes, ha a törvényhozás más (esetleg fölmerülhető) sürgős teendők és viták által hosszabb ideig késnek a jövő évi költségvetés végleges megállapításával, és ily esetre ezt a gondoskodást az állambiztosítás fönnakadás nélküli alkotmányos kezelése teszi szükségessé. De természetes, hogy e törvényjavaslatban is meg van a kikötés, hogy hatályát veszti, mihelyt a költségvetési törvény elkészült és életbelép. Tisztelettel ajánljuk a törvényjavaslat elfogadását. A képviselőház a javaslatot a mai ülésen veszi tárgyalás alá; s az 5 óra való indemnitást a kormányknak kétségtelül meg is fogja adni.

A „BÁCSKA“ tárcája.

Hervadt levél . . .

*Hervadt levél, hervadt virág, kőszorú,
 Kérdelek anyám, miért ragyog oly szomorú?
 Édes anyám! hulló könnyem töröld le,
 Elhervadt a reménységem örökre!*

*Vile hervadt el szerelme fája is,
 Nem nyílik már virág rajta, csak töris,
 Könnycimmel már hiába öntözöm,
 Jobb is lesz, ha gyászruhába öltözöm.*

*Bánatomhoz úgy illik a fekete!
 Édes anyám! koporsóba fektess le.
 A fejfűmra ezt írasd rá aranyjal:
 „Szegényebb a föld egy boldogtalannal!”
 Erdélyi Zoltán.*

SZÉP ŐSZ.

Írta: Rudnyánszky Gyula.

Őszi levél hull a fáról, őszi felleg száll az égen . . .
 és én most mégis valóságos májusi hangulatban ülök
 asztalomnál, hogy a szép őszt dicsőítem.

Nem is éreztem én soha, hogy az ősz szomorú.
 Csak a szentimentális emberek verték a fejükbe őszi
 hangulatnak, hogy mikor az ég borong, a felhők szür-
 kék, a lombok eső türelmesen hull és áztatja a sárga
 leveleket: az ősz a mélabut jelenti. De ugyan hát miért
 kell az őszben mindig csak ezt látni? Igaz, hogy a
 halottak estéje ősze esik; a komor, ködös, nedves,
 novemberi ősze. Am nincs e a szűret is ősszel,
 szőlőfűrtökkel? És nincs-e pompás friss gyümölcs
 a megkopaszodott faágakon? Nem ragyog-e az

ég? nem száll-e a fehér pókháló? nem tűz-e a nap
 utolsó szerelme egész tűzével reánk? Oly világos, oly
 tiszta, oly kellemes az ősz ebben a pompájában, hogy
 én igazán örvendve köszöntöm!

És még színjátéka is remekebb, ragyogóbb, mint
 a nyáré. A nyár a por, a tikkadás, a forró egyhangu-
 ság ideje, olyan mint a bév szerelem lélek nélkül, csu-
 pán a vér önzésének szolgálatában. Az ősz pedig mily
 élénk, mily színes, mily hangulatos! Mikor elhallgat a
 szellő s az átlátszó erdőben a meggyértült levelek ezer-
 féle csillogással libegnek a szárnyaszegett sóhajtástól . . .
 ilyenkor a csönd a lelket némává teszi, de nem fosztja
 meg illúzióitól, álmaitól . . . Az ember ott áll, a termé-
 szet őszi képén merengve, és látván, hogy a levél le-
 hull, de a törzs megmarad, elkomolyodik, megismeri
 az élet becsének gyönyörét és szíve tartalmasabbá, ne-
 mesebbé válik.

Én igazán nem értem, mit lehet az őszi mindig
 csak siratni és miért kell őszzel mindig csak teme-
 téstről, halálról elmélkedni? Oh kedves, viruló, tündöklő
 világ, a mely nevetni és táncolni tudsz a sírok fölött
 is frissen, tüdén és vágygyal, reménnyel pislogsz a tél
 társadalmi élvezetei, a színházak, a bálók, a nemes ol-
 vasás örömei s a kedélyes összejövetelek elé, — miért
 hallgatsz éppen őszzel csak is a varjak káromására?
 Hát ugyan olyan nagy dolog az, hogy a levél lehull,
 a virágok elhervadnak? Az a kérdés: szép zöld volt-e
 a levél, nem sápasztotta-e a fa betegsége? És az a kér-
 dés, virult-e, illatozott-e a virág a nap fényében és nem
 fonyadt-e le színtelenül? Ha élt a levél és élt a virág,
 — betöltő hivatását és a fa nem sinyl meg, a kert,
 a mező, nem érzi elvesztését.

Alig röpül végig korcsolyánk a jégen egynehány-
 szor, már megint elolvad a hó, enged a fagy, kitörnek
 a gallyakból a fiatal rügyek és új tavasz zsendülése
 hajlja magasba a dalos pacsirtát . . . Mire való hát az
 érzékeny bucsuzás, a jajgató sajnálkozás, mikor semmit
 se veszítettünk? A fecske visszatér, a fülemile ismét da-
 lolni fog a lombok alatt, kivirul a rózsza, a mezőn vi-
 rágot lenget a szellő és mi boldogan andaloghatunk
 megint a ligetek árnyékában . . .

Én csak örömeidet és szépségedet látom hát, kies
 ősz és vidám dalt dudorászva sítkérezek enyhe na-
 podon!

S ha már a természetnek nem halál az ősz, csak
 édes elszunnyadás, egy rövid éjszakai álom, — a tár-
 sadalomnak, az embereknek meg éppen életet jelent!
 Az ősz a család, a szellem és a jókedv élete . . .

A család összéből vonul, egy föld alá kerül s a
 szeretet boldogságában új életre kel az ősz kellemes-
 ségei közt. Így aztán a jókedv is, ez az igazi őszi
 fűszer, megterem, s mire a tél beáll, már javában bok-
 rosdodik. És ugyan ki látott nyáron, 26 fok hőségben
 szellemes társalgót?

A gavallér a homlokát törtilgeti . . . s a hölgy
 legyezőjével nemcsak a forróságot, — hanem az unal-
 mat is el igyekszik magától hajtani.

Ellenben őszzel nemcsak a színház és hangver-
 senyek évadját éljük, hanem a szellemesség is tornára
 kel. Mert hála Istennek és a művelt magyar hölgyek-
 nek, ma már nem elég, ha valaki feltűri a nadrágját
 a bokán felül, monoklit csipetet a felszemére, a kurta
 kabát bő zsebébe dugja két karperectől csörgő, — sár-
 gakeztyűs kezét; szóval ügyes gigerli, magyarul: ma-
 jom. Manap a jóízű nő már az effélelől undorral
 fordul el és a férfiban legtöbbször becsüli a férfit.

A nők mai ideálja többé nem a gavallér, nem a
 dzsentri, nem is a dandy, hanem a — gentleman. Már
 pedig a modern kor e tökéletes lovagja szellemesség
 nélkül egyáltalán nem képzelhető.

Az olyan hallja maga! — mit csinál maga? —
 jaj beh csinos maga! — féle urfiak hetyke ficsurko-
 dásának vége, ezeket immár legfőleg a szobalányok
 tűrik meg — három lépésnyire maguktól; az igazi tár-
 saságból kizárta őket a művelt szellem és a jó ízlés.
 Még nyáron csak van némi létjoguk; a szunyogokat
 elriasztják mellény helyett viselt cifra övekkel, melyek
 a tódítórok és az oláh bojtárok tüzőinek kitűnően
 parodizált utánzatai. De mirevalók őszzel? Az ősz nem
 csupán a legyekre, hanem a gigerlikre is végzetes év-
 szak. Az ősz a szellemesség apródja, igen kedves, pajzán,
 költői természetű és gyorsan kötekedni kész jó gyerek,

A bűnhódás.

Stelzer Frigyes kiszácsi lelkész az újvidéki törvényszék hatóság elleni erőszak büntette, ugy a megyei és községi hivatalos közegek elleni rágalmozás, valamint a főispán és a megyei tisztikar elleni becsületsértés miatt egy évi börtönrre, 1500 forint pénzbüntetésre és 3 évi hivatalvesztésre ítélte.

Súlyos a büntetés, mely ezen emberre méretett; de ha tekintetbe vesszük, hogy ezen ember évek óta úzi garázdálkodásait; hogy ezen ember azon megyét, mely több mint egy negyed század óta otthonát képezi, az egész világ előtt pellengéresen állította; hogy ezen ember a vármegye mindazon férfait, kik iránt az tisztelettel és ragaszkodással viseltetik, kiknek a vármegye irányában elévülhetlen érdemei vannak, évek hosszú során át a legalálvalóbb rágalmozással illette; hogy ezen ember nemcsak saját községe lakóit, hanem a vármegye egész alsó vidékét folytonosan a hatóság intézkedései ellen izgatta: a hozott ítéletet igazságosnak kell mondanunk.

Es mindenek dacára számalommal kell, hogy hogy viseltessünk irányában, mert ő nagyrészen csak eszköz volt azok kezében, akik részben önző céljaik érdekében, részben bosszujok kielégítése céljából, részben politikai érdekekből mindazok ellen uszították, a kikre pressiót kívántak gyakorolni, a kik az illetők valamely intézkedése által magukat sértve érezték, a kik mindenkit, kinek a nép előtt tekintélye van, a ki arra befolyást gyakorolhat, a sárba rántani iparkodnak, hogy az után a népet az ő felforgató eszméiknek megnyerhessék.

Hogy félre ne értsünk, meg kell jegyeznünk, miszerint mi a fentiekkel a vármegyei ellenzék élen álló és általunk mindig tisztelt férfiakat nem vádoljuk; tudjuk, hogy azok távol állottak az ilyen aljas fordulatoktól és őket csak annyiban terhelte a hiba, hogy azoktól a zsoldjukban álló és kénytelen kellelten túrt kétes existenciákat vissza nem tartották.

Csakis ezen kétes existenciák, kiknek mi vesztelné válnók sinces, találtak gyönyörűséget ezen gyalázatos hajszában és csakis azon lap adott tért hasábjain a számalomra méltó maniakus ember cikkeinek, melyet dacára annak, miszerint magát a megyei ellenzék hivatalos közlönyének nevezte, senki sem tart annak, hanem csakis az ellenzék vezérférfiainak fejére nőtt és az általuk adott zsoldért botrányokat hajhászó és kétes existenciák organumának.

Megvagyunk győződve, hogy a megyei ellenzék vezérférfiai is megiszvilették a mondottakat és saját érdekükben élizük maguktól azokat, akik csakis az általuk képviselt ügy diszkreditálására szolgáltak.

Viaskodjunk a közéletben tisztességes eszközökkel, a vereség ez esetben nem fog annyira fájni, mert a győző tisztelete és becsülése fogja azt enyhíteni.

Bácskai.

Helyi és megyei hírek.

Hálaistenisztelet. Öfelségének a rosenthali merénylőtől való szerencsés megmenekülése alkalmából a helybeli zsidó hitközség a lefolyt engesztelő ünnepen

a milyenek egy igazi apródnak lennie kell. Az ősz tehát hamar és merészen kinézi a társaságból a divat ütresséjű majmait és a tartalmasabb elméknek hódol.

Megvagyok győződve, hogy az ősz már csak azért is jobban szeretik még a hölgyek is, a kik pedig kedvessegük és bájaik virulásával a tavaszt jelképezik. — tehát közelebb állanak a nyárhoz.

Am a nyár — ismétlem — csak versben szép; ellenben az ősznek egyik előnye az is, hogy csak a versekben nem szép (mert az ősi versek mind kegyetlenül emelgősek az ő ugynevezett ősi hangulattal) — de a valóságban csupa kellem és báj, igazán oly graciosus és igéző, mint egy szép hercegnő lehetett a rokokó korszakban.

Azonban elég legyen az ősz dícséretéből. Félek, hogy ez a néhány sor is az ősi levélsorsára jut. Gyorsan lehall az olvasók szíves emlékezetének fájáról és eltaposnak az események, melyek ősi évadban oly sebesen vágatnak a változatosság tűndérszerűen...

Össz jöttém.

„Oh madaram — mondtam a fűmilének —
Mért nem dalolsz e tágy nap alkonyán?“
— „A május elmúlt, minék hát az ének?...
A tavasz elmúlt!“ Szólt a csalogány.

„Gyors, könnyű fecske — mondtam a fecske —
Mért nem csapongsz e nyájas ég alatt?“
— „A nap sugarai már mind eltűnének —
Feltűnt a fecske — s itt az alkonyat.“

Szívem megdobban, fűje, hogyha kérdelek:
„Mért nem dalolsz, miért vagy hallgatag?“
Feltűnt gyorsan sühannak az évek,
A tavasz elmúlt s jön az alkonyat!

Szalay Fruzina.

hálaisteniszteletet rendeztetett, melyen dr. Fischer Mihály főbíró hosszabb alkalomszerű leületes és hazafias szellemű imát mondott nyitott frigszekrény előtt. — A zsufolásig megelt zsinagógában állva és meghatottan hallgatták végig a hívek a szép könyörgést.

Iskolai fölügyelő. A közoktatástügyi miniszter Asboth Oszkár dr. egyetemi tanárt a folyó tanév tartására is megbízta az újvidéki gör. kel. szerb gimnáziumot illetőleg az állami fölügyelet gyakorlásával s az intézetnek meglátogatásával.

Kinevezések. A főispán ur ömélőtsága Schmidt György megyei közig. irnokot kinevezte az íresedésben lévő alszámvevői állásra. Ugyancsak kinevezte irnokká Készmárky Endre eddigi díjnokot.

Üres állások. Törvényszékünknek egy jegyzői és joggyakornoki, — járásbíróságunknak pedig (Buják Józsefnek lemondása folytán) egy joggyakornoki állás van íresedésben.

Kérelmem. Ung vármegye alispánja a következő sorokat küldte meg az összes törvényhatóságokhoz és a hazai sajtóhoz: Ung vármegye legnagyobb községe semmivé lett! Folyó hó 11-én vagyis vasárnap déli fél 1 órakor támadt tüzvész egy óra alatt teljesen elhamvasztá. A falu felső részén gyulladt ki s a fölkeredett szél-szórta szikrák a község szalma házfedeleit minden oldalon majdnem egyszerre lángba borítá. Alig maradt meg a végeken egy pár ház, 150-nél több földig leégett, s vagy kétszerannyi gazdasági épület, telve a már betakarított összes termés s életművel. A kár 300,000 frtnál több. Menteni nem lehetett. Egy pár értéketlen butordarab, itt-ott egy-két vánkos az egész mit kiragadhattak: a szó legigazabb értelmében mindenük odaveszett a rajtok levő pár rubadarabon kívül, mely a sikertelen mentési kísérlet közben szintugy ronggyá vált. E földön futóvá lett munkás nép érdekében hazánk összes lakosságához intézem kérelmem. Hatóságok, testületek, intézetek s a minden szépet és jót istápoló sajtó támogatásuk kérésem, segítségük a tél kúszóján, kenyér, ruházat, vetőmag s fedél nélkül levő 1600-nál több szerencsétlenül. Anyák, apák! hozzátok szölok: egy sereg félmeztelen s éhező gyermek és csecsemő kenyér és meleg ruháért esd — juttassatok a feleslegből részükre. Mezőgazdák! az ég áldásából egy maroknyit csak: „sok kevés — sokra gyúl!“ s elöljárótok szívesen elfogadják, gyűjtendik s továbbítják hozzám a kanálnyi csöppet is. — Tudom s érzem, hogy édes hazánk jóságos népe nem kéri magát, ha sűrűs segélynyújtás szükségéről van szó, s ezért az íszős romok között, kebleiken melengtetett didergő kisdedeikkel tévelygő szülők kétségbeesésig számalmas helyzetét s az éhező gyermekesereg jajveszékését részletesebben nem esetelem, és csakis annyit jegyezek meg meg, hogy már a holnapi betevő falat kenyereit is közpénzen kellett beszerezniük részükre: „bis dat, qui cito dat.“ Ungvár, 1891. évi október hó 12-én. Kendé Péter, alispán.

A jövő évi sorozás ügyében egy rendeletet bocsátott ki a megye alispánja. Ebben fölhívja a járási szolgabíróságokat az iránt, hogy a kerületükbe tartozó községekben tegyék közzé a véderő törvény utasítása 22. és 24. §-a alapján teendő jelentkezésekre a fölhívást. E két §. értelmében még f. október havában községi előjáróságunknál jelentkezni tartoznak mindazok, a kik tartózkodási helyükön illetőséggel nem bírnak, hogy így ezen az állításkötelezetek is annak idején a sorozásra küldhetőek legyenek.

Apatinban a difteritisz járványszerűen lépett föl s oly szaporán szedte áldozatait az utóbbi napokban, hogy e hó 12-én kénytelenek voltak bizonytalan időre bezárni az összes elemi és a polgári iskolát.

Ösztöndíj szinésznevelődekeknek. A budapesti szinánonda igazgatóságának az a jó ötlete támadt, hogy felszólítja a megyei és városi törvényhatóságokat, alapítsanak ama szinánondai növendékek számára ösztöndíjakat, akik az illető megye vagy város illetősége alá tartoznak. Viszont kötelezettenének a növendékek — hogy amennyiben a fővárosban nem nyerének szerződést — megéjlik vagy városuk színházában működni. Eddig Pozsonymegye és Selmec város már eleget tett a felhívásnak.

A kíváncsiság ára. Drágán fizette meg a napokban Szabadkán egy kis fiú a kíváncsiságát, életébe került a szerencsétlenség. Történt ugyanis, hogy Vér György szabadkai lakos töltött revolverét a mestergerenda alá téve, nyugodtan ment dolga után, fia, a kis Antal nevű gyermek azonban addig kereste a fegyvert, míg az asztalra széklet vonszolva, arról elérte vágyának föltárgyát. Levette, nézegette, a ravaszt is meghuzta s a revolver elsült, a golyó pedig a szerencsétlen gyermek orra alatt fejébe furódott. Bevitték a kórházba, a hol meghalt.

12 éves öngyilkos. Korunknak egyik veszélyes betegsége, az öngyilkosság, napról-napra terjed. Ha a hírlapokat átnezzük, szomorú tapasztalatra jutunk, látva, hogy most ez, most az vált meg akarva és gyáván az élettől, nem bírva elég bátorsággal az élet kellemtelenségeivel megküzdeni. Még ha egy gyógyíthatatlan beteg, vagy erkölcsileg, tükprement írja meg magának a halálos ítéletét, talán menthető némiképpen, de az már halatlan betegségére mutat a társadalomnak, ha egy 12 éves fiú s pláne ok nélkül válik meg azon élettől, melyet meg nem is ismert. Pesák Milos törökkanizsai földm. egy hónap előtt 12 éves fiát, Györgyöt Ó-Kanizsára adta Lugovits Mihály rőfős-kereskedőhöz tanulónak; a fiu itt nem is mutatott semmi elégedetlenséget s f. hó 11-én d. u. 2 órakor gazdájának revolverével mégis a jobb halántékába lőtt, amittől rövid idő múlva meghalt. Az érteneg gyerek egy papirlapot tett a keblére, a melyen szerb nyelven a következő szavak állottak: „Isten hozzád fehér világ!“ — En a fekete föld alá megyek.“ E mondat mellé egyik oldalra egy revolvert, a másikra meg egy keresztet rajzolt. — Az eset általános megdöbbenést keltett s élelken illusztrálja a mai társadalomnak beteges voltát.

Tataháza község legelőfelosztása ügyében e hó 20-ára van kitűzve a helyszíni tárgyalás Tataháza községéhez.

Visszatért üstökösök. Jelenleg az égen, távcső segítségével, két üstökösöt lehet kivenni. Az egyik a Wolf-féle üstökös, a melyet 1884-ben figyeltek meg először s a mely május elseje óta ismét látható. A másik az Eucke-féle üstökös, a mely minden 3-3 évben tér vissza; ezt már 1786-ban fedezték fel. E két üstökösön kívül a csillagászok még egy harmadikat is vártak. A Tempel-félt, a melyet 1869-ben fedeztek fel.

A Tempel-üstökösöt 1869. november 27-én fedezték fel s egészen december 31-ig volt látható. Ez az üstökös pályáját 5-4 év alatt futja be, de csak minden második pályafutása alatt jut abba a helyzetbe, hogy a földről észrevegyék, mert pályája nagyon mélyen fekszik.

A szircsika. Ó Beesen történt a napokban: egész drámát okozott az a pirostitó, a melyet szircsika néven használnak parasztlányaink és menyecskénk, de a mely különben eléggé mérges anyag. Történt ugyanis, hogy Tanczos András feleségének szemrehányást tett azért, amiért föltűnőleg kicsiniosította magát. Ez persze rendes körülmények között csak öröme szolgálat a férjnek, de Tanczosnak nem tetszett az, hogy élet párjának csinosága a festészetbe nyult, hogy a piktorság mesterségébe kontarkodott. A pörölést és a megszegegyenítést a menyecske annyira szívére vette, hogy elhatározta itthagyni azt a férjet, ki oly érzéken a művészetre iránt. Szircsikát (pirositót) vett és azt beázta, a felét megitta, míg az ura és gyermekei távol voltak. Az ura hazatérve, betegten talála az asszonyt s elötte a maradék mérget. A gyorsan hívott orvosi segély megmentette. Kiballgatás alkalmával kivallotta, hogy nemcsak önmagát, hanem még gyermekeit és férjét is szándékába volt megmérgezni, amire már elkészített mérget is találtak nála. S talán éppen az a szerencse, hogy gyermekei iskolába voltak akkor, midőn az az örült gondolata támadt. Az asszony még mindig betegten fekszik. — Az esetnek még egy kis folytatása is akad, az összekötöttét a nagy dráma és a folytatása között megint csak a szircsika képezte. A megmaradt mérget ugyanis a pohárral együtt a szomszédasszony magához vitte, nehogy újra igyek belőle, míg férje az orvosot volt. Letette a poharat otthon az asztalára, de a míg kinn járka, addig kis leánykája kiitta azt. Az asszony bejőve, vergődni látta gyermekét, azonnal tejet adott neki és így megmentette az életnek.

Gákova és az új vasút. Gákova község a napokban határozott az építendő baja zombo-újvidéki vasut költségeihez való hozzájárulás ügyében. 10,000 frtnyi összeggel hajlandó a község hozzájárulni az esetben, ha a vasut Gákován át egyenesen Garának vezet, míg ha Gákovaról Sztanisicsnak menne, csak 5,000 frtot ajánl föl. Mindkét esetben az összegben fölül, ha az indóház a község által megjelölendő helyre építtetnék, még ingyen fundust és 25,000 drb téglát is ad e célra a község.

Tilos a politika. Tudvalevő dolog, hogy a katonának politikával foglalkozni, szigorúan tilja a szolgálati szabályzat, ami pedig a katonának legfőbb törvénye. Erre vonatkozólag a közös hadügyminiszter a következő rendeletet bocsátotta ki a napokban: Az utóbbi időkben előfordult események folytán indítatva érzem magam a legerélyesebben rámutatni a szolgálati szabályzat I. rész 46 ik pontjára, azzal a megjegyzéssel, hogy minden alkalommal politikai természetű ügyben a legnagyobb tapintat kívánatos, és hogy a rangban feljebbvalók szélesebb hatáskörével egyenlő mértékben növekszik a felelősség is. Kötelessége a magasabb rangú parancsnokoknak, különösen pedig a katonai állomásparancsnokoknak, hogy a fennálló lokális politikai és nemzetiségi viszonyokról információkat szerezzenek, politikai hatóságokkal állandó összekötötést keressenek és körültekintéssel tegyék meg mindama megfelelő intézkedéseket, melyek a legénységet a politikai mozgalmaktól távol tartják és megakadályozzák, hogy politikai demonstrációkba és manifesztaciókba bevonassanak. A tiszteknek és katonai hivatalnokoknak — bármily rangnak — újabban kötelességüké tesztem, hogy nyilvános helyeken tartózkodjanak a politikai ügyek megvitatásától s ebben a tekintetben egyáltalában a legnagyobb elővigyázatna és tartózkodásra törekedjenek. Végül a legpontosabb alkalmazkodás végett, emlékeztetbe idézem a hadügyminiszterium 2501. eln. számú körrendeletét, mely a katonai zenekaroknak nyilvános helyeken való alkalmazását szabályozza. Bauer tábornaggy, hadügyminiszter.

A „bügerek“ halála. Ugy hívják nálunk, hogy „büger“ az egyetlen nagy négykrajcáros, a melyek olyan nagy ellenségei a zsebeknek, meg a gyöngéd kis pénzarcáknak. Erre a „büger“ re a magyar és az osztrák pénzügyminiszterek kimondották nemrég a halálos ítéletet. Hanem hát nemcsak az okozza pusztulását a szegénynek, hogy olyan eseten, nagy az alakja, amiről ő egyébként éppen nem tehet; hanem főleg az, hogy 10 edes pénzrendszerünkben a régi garasos világ anachronizmusát képviseli, tartozván az a pénzdarab a régi 12-edes, vagyis tuatrendszer világába. Most, hogy a rengeteg mennyiségű ujveretű 1 krajcárosok ékes arányosságukban a gyerekek nagy öröme megmentek, a pénzügyminiszter utasította az adópénztárakat, hogy a befolyó bügereket ne adják többé ki, hanem gyűjtésük halomra és szállítsák be a központi állományba, a honnan a fémjelző hivatalba fognak vándorolni. Itt beolvastják majd őket s mint házfődelek, sodronyok stb. fejezik be életpályájukat. — Helyükre egyelőre ugy látszik semmi sem jön, mivel a krajcáros darabok bőven fődzik az aprópénz szükségletet. Az a terv, hogy 5 krajcáros nikkel-vegyülékű pénzdarabokat bocsássonak ki, még nincs egészen megérve. Ugy látszik a valutarendzéssel van kombinálva ez a pénzdarab is. Mire a suszter-tallérok végképen behúzódnak, akkora talán már megjön a rég vált valuta-javaslat is és meghozza az aranypénzt a maga új aprópénzeivel, amikor is a büger talán olyan alakban fog föltámadni, a melynek a világ legtestetesebb pénzdarabjai: a svájci 10 és 20 centimes nikkel-pézek.

Női kereskedelmi iskola. Újvidéken a valás- és közoktatástügyi miniszternek a női kereskedelmi tanfolyamok szervezése tárgyában kiadott szabályzata értelmében október elsejével ily iskola lépett életbe. Az állami polgári leányiskola mellett ugyanis megnyilt egy ily tanfolyam; e hó folyamán nyitotta meg azt innepélyesen Városy Tivadar, az ottani főgimnázium igazgatója, mint az iskola gondnoknokságának elnöke, tartalmas beszédben méltatva az új intézmény fontosságát egy általában a növevelés, mint a női keresetképeség biztosítása szempontjából. A tanfolyam hallgatói az iskola végzett növendékeiből kerültek ki, tanerő pedig az iskola tantestülete s a helyi középkereskedelmi iskola egyik tanára. A tandíj havi 8 frt, azaz évi 64 frt, azonkívül fizetendő 2 frt beíratási díj.

Községi jegyző mellett alkalmazást keres egy 6 középiskolai osztályt végzett ifjú, aki már egy éven át működött községi jegyzői irodában. Cime lapuk szerkesztőségében megtudható.

A férfiak és a nők ereje.

A férfiak és a nők ereje. Ahogy vesszük: néhol a férfi az erősebb, néhol meg a nő, mert hát tudjuk — sok házban a papucs uralkodik. Hanem nem ebben az értelemben gondoljuk: a fizikai erőt értjük. De ha pedig csakis a fizikai erőt lenne a mérvadó, akkor a papucsuralom is teljesen ismeretlen fogalom lenne. A míg azonban a nyelvek pörgése is erőszámba megy, addig átlag a nők maradnak az erősebbek. Párisban tudományosan megállapították a különbséget a statisztikusok, hogy átlag véve ki az erősebb, a férfi e, vagy a nő. A megfigyelés tudományos jellegű lévén, természetes, hogy a nyelvek erejét nem vették számba, és pedig azért nem, mert az magában véve tiszta komikum s így nem fér össze a tudományos színezetű kérdésekkel. Az erőmérőn tett megfigyelésekhez értékes egyenetek választottak s a következő eredményekhez jutottak. A férfiak erejének a nőké átlag háromötödrészt teszi. A legerősebb férfi 190 fontot tudott lenyomni, a leggyöngébb 90 fontot, a középerő tehát 126 font. A jobb kéz átlag 22 fonttal bír többet, mint a bal. A legerősebb nő 99, a leggyöngébb csak 36 font erejű, ami feltűnően csekély, s így a középerő 74 font, a jobb kéz 12 fonttal erősebb. Még az is feltűnt, hogy az alacsonyabb nők ereje rendszeresen több, mint a magasaké. — Tehát nőstini szándékok csak magas természetű nőkre plánslatok!

Bejárta a világot. Nem olyan korban, mint a „Kornvillai harangok“ hőse, ábrándos legényéletében, — hanem a 80-ik körüli éveiben szánta rá a fejét Rigyeski Pál, hogy beutazza a világot. Rigyeski Pál, kinek neve elég ismerős az ország alsó vidékén, megélt, most már 86 éves, de azért tul tesz fittségét dolgában sok fiatal legényen. Pár nap előtt utazott át Szabadkán Szeged felé. Az indóháznál megállította egy fiatal ismerős: honnét urambátyám? Felelet: Indiából. Azt hitte a fiatal ur, hogy a Mitrovica közelében fekvő India nevű falut gondolja az öreg, de csakhamar kiderült, hogy a tengeren túl levő Indiáról van szó. Rigyeski arra a kérdésre, hogy most hol lakik így felelt: „Nekem nyolc év óta nincs lakásom. Vagy valamelyik „Hotel“-ben, vagy a vasúti kocsiiban szoktam aludni, s megyek tovább. Az utóbbi időben beutaztam a szentföldet, egész Ázsiát, onnét elmentem Indiába, s most Európában évre, átjöttem Magyarországra is, hogy megnézzem kik vannak még ismerőseim. Szegedről visszajövet kiszállok Szabadkán is.“ Ezután előadta az öreg ur, hogy szemei egy kissé homályosodnak, szándéka tehát Szabadkáról Bécsbe menni, hogy szemeit megvizsgáltassa, s aztán elutazik a cihagói világlátásra. Rigyeski Pál régebben az alvidéken két falu birtokosa s igen gazdag ember volt, de elcsótot mintegy 16 évvel összes vagyonát átengedte egy bankintézetnek, úgy, hogy a míg él, neki évente több ezerre rugó életjáradékot fizessenek ki, ott, a hol ő kívánja. A bank aligha hitte, hogy az ötlejtjádékosa 86 éves korában még arra is gondol, hogy életjáradékát valamelyik cihagói banknál utalványoztassa.

Zentai élet. Van Zentan egy egyesület (vagy micsoda) úgy hívják, hogy „Függetlenség kör“. Ez a kör arról nevezetes, hogy semmiről se nevezetes, mert maguk a jó zentaiak se tudják, hogy egyáltalán miről jó annak a levezése, ha csak céljánál nem tekintik azt, hogy a törököt rendszerint ott szokták trenirozni a városi közgyűléshez. No meg e mellett csapnak mulatságot odabenn is hébe korbá, az egyletheben. Így történt ez vasárnap is. Összehívták e napra a közgyűlést, hogy a tagok alaposan kilármázhassák magukat (régén nem volt már városi közgyűlés, és nincs is kilátásuk rá hamarjában). Így áll a dolog, hogy a tagok egy része régóta rossz szemmel nézi Kozics Istvánnak, a kör elnökének működését s egész nyíltsággal a megbotátásán fáradozott. A közgyűlésen az elnök sorsa fölött is kellett lármázni. Az elnök ellenségei csakugyan diadalmasok voltak, mert Kozics mindjárt a gyűlés elején kijelentette, hogy lemond a tisztségéről, mert nem akarja erte elviselni azt a sok gyalázkodást, a mivel ártatlanul illetik. Erre kitört az alig várt zivatar. Szabó László, Zenta város orsz. képviselője pártjára állott Kozicsnak, a mire Belyanszky György azzal vadopta, hogy nem beszél öszintén. Míg fölött fölgerelte ez a vádolás a képviselőt s azt követelte, hogy megtámadójját rögtön zárják ki a körből s mivel ez rögtön meg nem történt, eltávozott a közgyűlésről. Ifkovics Márk elnökhelyettes erre ama címen, hogy megsértette a képviselőt, csakugyan kizárta Belyanszkyt, de a közgyűlést is feloszlatta. — Az elégedetlenek új kört fognak alakítani, a hol aztán úgy fognak kiabálni, a hogy nekik tetszik.

Kitiltott tankönyvek. Valóságos nemzetiségi fillosztrák azok a tankönyvek és térképek, amiket nemzetiségi álmódok és rögeszmes férfiak igratnak és becsenpészni akarnak a magyarországi iskolákba. Ilyen fillosztrákat írt ki a vallás és közoktatásügyi miniszter legújabb rendeletével, melylyel a Tocieső „Istoria romana neutru scoale primare de ambe-sexe (Bukarest, 1887.“ című tankönyvet, miután adatai nem felelnek meg a történelmi valóságoknak és a fajgyűlölet szítására is alkalmasok; továbbá a „Schulwandkarte von Siebenbürgen, herausgegeben von Franz Obert (Gotta Justus Perthes“ című térképet, mely politikai és közjogi tekintetben teljesen elavult s ezért téves nézetek terjesztésére alkalmas, az összes hazai tanintézetekben való használatból eltiltotta. — Ezt a rendeletet a mi tanhatóságaink is megkapták.

Ismétlő karabély a honvédszázroknál. A honvédelmi miniszter legközelebbi körrendeletét hozsátott ki az íránt, hogy öfelsége legfelsőbb elhatározásával az 1890. évi mintájú ismétlő karabélynak a honvéd huszár-csapatoknál való rendszeresítését hagyta meg. A honvédelmi miniszterium nemsokára ki fogja adni az e löfegyver szerkezetét s kezelését ismertető utasítást s intézkedni fog a hadrendi szilkségletű karabélymennyiségeknek a honvéd huszár-csapatokhoz való elszállítása íránt is.

A budapesti népszínház-egyesület fölvívást intézett az ország összes városi és megyei törvényhatóságokhoz az íránt, hogy lépjenek be az egyesületbe. Az egyesület célja — mint lapunk olvasói kétségtelenül tudják — egy új színháznak létesítése Budapesten. Az úgy az ország legelőkelőbbjeinek a kezében van s a terv íránti mozgalom már nagy mérvet értett. Hogy a törvényhatóságok is hozzá fognak járulni a kiváló előmozdításához, szinte kétségtelen.

A tankönyv-bírság ügyében a közoktatási miniszter rendeletet adott ki, melyben figyelmeztet, hogy

„az országos közoktatási tanácsnak új ügyrendjében a tankönyvbírság díj teljesén új elemi és felső népszkolai könyvekért 15, az ezeknél magasabb iskolák számára könyvekért 25; a változatlan további kiadásoknál amaköré 10, ezekért pedig 15 frtban állapítatják meg.“ Ez az új intézkedés október 15-én lép életbe.

Helyreigazítás. A „Bácska“ utolsó számában a zászlószentesnél vállalkozott koszorúlanok névjegyzéke hibásan jelent meg, a mennyiben Dörner Flóra, Szuppek Terka és Simonits Mariska kisasszonyok a névjegyzékbe tévedésből lettek felvéve, miután nevezettek a tisztséget nem vállalták el; Herche Erzsébet k. a. s vőfelye Irzak Ferenc ur, továbbá Gerresch Zsófia k. a. s Newora Ferenc ur pedig tévedésből kimaradtak. Zászlószentesi bizottság.

Városi ügyek.

Zombor sz. kir. város törvényhatósági bizottsága ma, október 16 án, d. u. 4 órakor a városháza tanács-teremben rendkívüli közgyűlést tart, melynek tárgyait az árucarnok építési ügye, a betegápolási költségeknél szilkségessé vált póthitel és az Erzsébet-körúti és apatiní ut sarkán fekvő árok egyrészenek bebotolozása fogja képezni. Ugyanezen tárgyakat a gazdasági és pénzügyi bizottság tegnap d. e. 10 órakor tartott ülésében előzőleg tárgyalta. Az árucarnok tervét e bizottság jóváhagyatni javasolja, a körházi ápolási költségekre 500 frt póthitelit javasol megszavaztatni és az Erzsébet-körúti árok egyrészenek bebotolozását a járdák és hidaknál megaktaritott 300 frtból javasolja még ez évben foganatosíttatni.

Az építészeti bizottság 14-én d. u. 4 órakor ülést tartott, melyen az árucarnok szövetkezet tervet tárgyalván, az építési engedély megadásra hozott javaslatba.

A helyuri jog gyakorlása iránt alkotott szabályrendeletet a vallás- és közoktatásügyi miniszter jóváhagyta. Minthogy eddig ezen szabályrendelet alapján a zombori római katolikus hitközség viszonyai rendezhetők lesznek, kilátás van rá, hogy a már másfél évtized óta fennálló zárlat mielőbb megszűnjen és a hitközség autonóm jogai gyakorlatába mielőbb visszahelyeztetni fog.

Művészet és irodalom.

Új férfiarok. Megjelent a Goll János ének-tanár által szerkesztett „Apollo“ című kargyűjtemény VI. évfolyamának első része vezérkönyvben és négy számban következő tartalommal: 98. kar „Felsőszöft“ Bergmann Ágostól; 99. kar „Tréfas dal“ Gaal Ferencőtől; 100. kar „Szerelen dala“ Wuschling Konrádtól; 101. kar „A szellőhöz“ Várföldi Elektől; 102. kar „Intés“ dr. Szóllósy Attilától. Az „Apollo“ előfizetési ára évi 4 iv vezérkönyv és 8 iv nyomtatott számlamért 2 frt 50 kr. Postai küldemények és előfizetési pénzek címezendők: Az „Apollo“ kiadóhivatalának, Rózsa M. zongora termébe, Budapest, VII. ker., Király uca 23. sz. a.

Pályázat iskolai énekekre. A következő sorok közlésére kértünk föl: „A már 13-ik kiadásban megjelent Goll J., Halász Gy., Bellovics I., Erney J. és Vajdaff B. által polgári iskolák és magántanintézetek számára szerkesztett „Énektanár“ és a 4 füzetről álló „Polyhymnia“ című énekgyűjteményt teljesen át fogom dolgozni s a polgári iskolák jelenlegi igényeire alkalmazni. A tanügynek néhány lelkes barátja, nevezetesen Kókai Lajos budapesti könyvkereskedő ur három db. aranyat első díj, Skupil József ur, a Thonet-gyár budapesti képviselője második díj két db. aranyat és Rózsa Márkus budapesti zongora-kereskedő ur harmadik díj egy db. aranyat, jó magyar iskolai énekekre pályadíj ajánlottak fel. A pályázni kívánók az énekek szövegét tetszés szerint választhatják az iskolai élet, természet-avagy a vallás erkölcsi élet köréből. A verszakok esetleg mind leirandók. A dallamok egy vagy több szólamra lehetnek írva. Az egyszólamú énekek esetleg több szólamra fognak kidolgoztatni. A dallamok hangterjedelem tekintetében a gyermekek hangjához mérteknél kell lenniük. A három pályadíjnyertes dalon kívül a dícséretet érdemelt énekeket is a gyűjteményben esetleg felhasználni fogom. A pályaművek jelgével ellátandók és a szerző neve bepecsételt levélborítékban ugyanazon jelgével ellátva melléklendő s legkésőbb f. év december hó 1-ig alólrott címére beküldendő. A fenti határidő után beérkezett művek a pályázatban részt nem vehetnek. Pályabírák a következő urakat sikerült megnyernem: Ságó József, a „Zenelap“ szerkesztője, Langer Viktor zenetanár és egyházkarnagy, Gyulay Elek polg. isk. énektanár, Wehner Gyula fővárosi elemi iskolai igazgató. A pályázat eredményét a napilapok és a „Zenelap“ fogják kihirdetni. A pályaművek beküldendő: Goll János címére (mint az „Apollo“ szerkesztő kiadóhoz) A Rózsa M.-féle zongora-terembe, Budapest, Király-utca 23. sz. a. Goll János, szerkesztő-kiadó.“

Törvényhatósági naptár. Toldi László fölvéltárnok a „Törvényhatósági Naptár“ 1892-iki folyamára hirdet előfizetést. E munka, mely első évfolyamában egy kis, zsebkönyv alakú füzet volt, ma már egy közel 700 lapra terjedő, nagy 4-réti köteté nőtte ki magát. Evről évre bővül és tökéletesedik. Az új folyam egész sereg javitást, újítást, bővülést tartalmaz, melyek felsorolása hasábotak venne igénybe. Azért is, csak hármat emelünk ki. Egyik a nagyközségek kimutatása. Hatvan kérdésre felel minden egyes nagyközségről; e kérdések a községnek valóságos fotográfiát adják, a mennyiben kitélik annak közigazgatási, népesség, nyelvi, felekezeti, gazdasági, társadalmi, vagyoni, ipari, iskolai viszonyait; felvilágosít adnak a község hovatartozandóságáról, vallási, igazságügyi, pénzügyi, közlekedési, hadügyi, bányászati, erdőszeti, kulturmezői, ménlelepi s egyéb szempontokból stb. A körjegyzőségek rovata egészen új, és ebben betűsorban soroltatnak fel a körjegyzőségek, közigazgatási viszonyaik s a körjegyzők nevei. A harmadik újítás az, hogy fel vannak véve az országban levő pénzintézetek, iparos- és részvénytársaságok, biztosítótézetek, stb. a szilkségessé kimutatásokkal. Az új folyamot 18 arckép fogja díszíteni, s a „Hasznos tudnivalók“ rovata is sokkal gazdagabb lesz az eddiginél. Ára a nagyterjedelmű s a legnagyobb és legbővebb naptár tartalmazó kötetnek az eddigi, hallatlanul olcsó marad, t. i. füzve 1 frt 30 kr., kőve 1 frt 50 kr. Bárna állíthatjuk, hogy egy a hatóságoknak, mint egyeseknek nélkülözhetetlen segédkönyve ma

már a „Törvényhatósági Naptár“, s azért szíves kész-séggel hívjuk fel rá t. olvasóink és a nagy közönség figyelmét. A megrendelés vagy előfizetés a kiadóhivatalba küldendő: Budapest, V. Hold-utca, 7. szám.

Naptárak. A Pallas részv. társaság diszes naptárait megkaptuk a következőket: 1. A magyar ember naptára 1892. évre. A naptárészen kívül elbeszélésekkel s költeményekkel Jakab Ödön, Mikszáth Kálmán, Benedek Elek és Karczay Vilmostól, az év történetével ezen közkeveltségű naptár rendes krónikásától, továbbá gazdasági tudnivalókkal, adomákkal és számos illusztrációval. Ára 30 kr. — 2. Az obsitos. Jó kedvű kalendárium az 1892. esztendőre. A magyar népmulatságára glédába állította Vitez Hári János. Az egész naptár csupa józúd adomákból áll, temérdek képpel díszítve s ára ennek is csak 30 kr. — 3. Tárcanaptár. X. évfolyam. Mint mindig, úgy ez évben is rendkívüli diszes kiállításban, aranyozott szegélylyel jelent meg s ára 24 kr. — 4. Pallas, képes családi naptár. Elbeszélésekkel, közhasznú tudnivalóval és címéttel ellátta Darvas Gábor. Tartalmából különösen kiemeljük a következőket: Isten választottjai, svájci történet. A szomszédék Imrjeje. Az év története. Közhasznú tudnivalók a házi gazdaság köréből, postai szabályok, időmutató, sorsjegyek huzásai, névnapok betűrendben, kamattáblák, mértékek és súlyok, menetárak Budapestről a magyar vasutak összes állomásaira. Ez utóbbi rovattal, mely eddig egy magyar naptárban sem fordult elő, igen jó szolgálatot tett a naptár szerkesztősége a magyar közönségnek s ha még megemlítenék, hogy ez a naptár is tele van képekkel, akkor a 40 krra szabott ár valóban csekélynek mondható. A naptárak kaphatók minden könyvtársátnál és könyvtőlőnél.

Színészet.

Veszprémi szintársulatóról lapunk egyik közelmúlt számában pár szóval megemlékezve, a hír végén megemlítettük, hogy a műsora nem valami dús. Az igazgatótól ennek folytatást levelet kaptunk, melyben arra kér, hogy végleges ítéletünket azon időre tartuk föl, amikor alkalma lesz bebizonyítani, hogy buzgóság dolgában senki sem mulja fölül, és hogy újdonságot legalább annyit fog bemutatni, mint bármelyik más igazgató. Mi készségesen adunk helyet helyreigazításának, és ama cikktünk írójának pár szava nem is akart még bíralt lenni. Szívesen fogjuk méltatni a buzgalmat és az újdonságokat, de egyet akarunk már előzetesen megjegyezni, hogy t. i. ne annyira az újdonságok számára, mint értékére legyen büszke. Tudjuk ugyan, hogy műsorának legbróább gyöngyei a „Feneleányok“ és a „Ne hagy magad Schlessinger“ lesznek és a legtöbb felt házat is fogják csinálni, de az ilyeneket érdemtel nem fogjuk betudni. Van nagyon sok szép darab a nemzeti színház műsorán, amit íy meg nem adtak. Ezeket nem is lenne nehéz megszereznie és ez érdem lenne.

Tűz van.

A „P. H.“-ban olvassuk az alábbi pikantériát. Hogy melyik az a város, a hol ez történt, könnyen kitalálható a cikkecske ama megjegyzéséből, hogy a hol pálcá helyett dorongot használnak. (Valamikor — nem is oly rég — úgy hívták ezt a várost a napilapok, hogy a „bot városa“).

A „P. H.“ sorai a következők: Az egyik nagyobb és ismertebb alföldi városból, a hol az emberek tréfája igen vastag és a hol pálcá helyett általában dorongot használnak, írják nekünk a következő furcsa történetet, amely vasárnap éjjel történt meg, kevéssel éjfel előtt.

A gyéren világított utcán három férfi baktatott. Olyan állapotban, amelyben Bácskában gyakran bele szoktak jutni az emberek, vacsora után.

Tehát három elázott férfi döngött vidám hangulatban, bicakló nyelvvel.

Az egyik egyszer csak hirtelen megállt és így szólt: — Meg kéne tréfálni valamivel a feleségemet. Igen ám, de mivel? Fölmértül a fogas kérdés, a mit azonban sikerült megoldani.

Abban állapotban ugyanis meg, hogy a tréfálni akaró ur házának ablakai előtt pokoli lármát csinálnak és azt ordítják be az ablakon, hogy tűz van. Hogy ég a ház!

Milyen nagyszerű egy vice lesz ez. Hogy rohanok ki abból a házból mindannyian. Elöl az asszony. Ezen fog nevetni két hétiig az egész város.

Igaz ugyan, hogy az asszony megijedhet, meg ha könnyű ruhában fut ki, még meg is hülbet; de hát az ott, abban a városban nem igen jött számba. Ott még az ilyen tréfa delikát dolog.

Hát a mint megbeszélték, úgy is tettek. Megálltak az ablakok előtt és torukszakadtából kiabálták a tüzet.

Az az, hogy az ablak alatt csak a férj állt meg, mert a másik kettő az ablakhoz igen közel lévő kapujától foglalt helyet, hogy azon át láthassák a kirohanó asszonyt.

— Tűz van! Ég a ház! Meneküljenek! hangzott a lármá.

Persze, hogy megvolt a hatása. Pár perc múlva kinyílt az ablak és rettenetes ijedséggel ugrott ki azon legelsőnek egy — honvédfőhadnagy, a ki éppen abban a percben nyújtotta, hogy: — Tűz van! Ég van!

... Most két ügyvéd loesolgatja ezt a tüzet.

A mai orvostudomány, a nagy közönség s a kuruzslók.

(Folytatás.)

A nagy közönség.

Ez mind nagyon szép, mondja a nagy közönség, de utóvégre is én nem azért hivatok orvost, hogy nekem megmagyarázza, mikép számították ki a *vér haemoglobin tartalmát*, vagy hogy mennyi a *biliverdin az epeben*, hanem azért, hogy ha a fejem fáj, vagy gyomorgöröcsöm van, azt meggyógyítsa, már pedig ezt nem mindig tudja az orvos elmulasztani, vagy pedig meg tudom magam is gyógyítani sokszor, minden orvosi segély nélkül.

Tisztelt közönség! Nagy tévedésben vagy, nem disztigvász helyesen. — Én eddig beszéltem az orvostudományról s állítottam s bizonyítottam, hogy az egy reális, szilárd alapra van fektetve, de nem szóltam annak alkalmazásáról. Ez egészen más dolog.

Ha az áradó Tisza áthág egy töltést, vagy keresztül szakít s elsöpör egy zsilipet, vajjon azt következtetted belőle, hogy az egész vízmérnöki tudomány *svindlerség*, vagy pedig azt-e? hogy az a zsilip nem volt jól építve, a töltést pedig magasabbra kellett volna csinálni.

A mérnökök nagy valószínűséggel azt fogják mondani: Uraim, nem várt körülmények forogtak fenn. Eddigélre nem is álmotunk ilyen magas vizállásról, sem ilyen nagy oldalnyomást nem vehettünk számításba.

De bár hibáztak volna is a töltés vagy zsilip építésénél a mérnökök, mindenki őket, de nem magát a mérnöki tudományt okolná.

Miért okolják tehát nem sikerült kurák esetében az orvosi tudományt, mért nem a kigyógyíthatatlan esetet magát, vagy legrosszabb esetben a kezelő orvost?

Egy fűszál, az nem sok, mégsem bírja előállítani senki magától, hogy teremtsen egy orvos új tüdőt a tüdővésztesnek, vagy új szívet a szív-bajosnak.

Az orvostudomány alkalmazásában, azaz a gyógyításban több-kevesebb ügyesség s szerencsével járhat el egyik-másik orvos, vagy talán éppen sikertelenül, de ezért magát az orvostudományt okolni — abszurdum.

Az orvostudomány megdönthetetlen tények egész halmazát gyűjté már össze s a kutatás újabb s újabb irányokat tár fel, de alkalmazása természetesen *sohasem lesz tökéletes*. Sohasem fog sikerülni minden betegséget minden alkalommal meggyógyítani, mert már a dorozsmai kántor elénekelte, hogy: „*Halál ellen nincs orvosság*” s ebben tökéletesen igaza van.

Az orvostudományt, mint tudományt megilleti éppen olyan diszes hely, mint bármely más ágát a tudományoknak, alkalmazása, vagyis a gyógyítás utóvégre is inkább *ügyesség*, vagy ha tetszik *művészet*, mint tudomány, ennél fogva mint fentebb is említém, tökéletes nem lehet.

(Folyt. köv.)

Törvénykezés.

Méggyeszer a Tyószits-ügy. A Tyószits és társai elleni büntetőügyben csupán Siakov Voin vádlott ellen nem volt ítélet hozható, mert 1887. év óta szökésben volt. Folyó évi június hó 25 én Orolik nevű községben (Szerémmegyében) lopáson tetten érték s mivel ellenszegült s menekülni akart, a felelős örök úgy ellátták, hogy még ma is sanyli. Eleinte tagadta, hogy ő a körözött Siakov Voin, később azonban beismerte s el is hozták a zombori törvényszékhez, hol október 14 én tartott meg ügyében a végtárgyalás. Természetesen tagadta, hogy ő tudta volna, ki az a Medakov Pera s hogy a hatóságok keresik, bár beismeri azt, hogy Medakov Pera bevallotta neki, miszerint az ő sztapár zombori országoton a községi pénztárnokot ő rabolta ki. A törvényszék Siakov Voin bűnpalástolás vétsége miatt négy havi fogságra ítélte, mely ítélet jogerőssé válván, Siakov Voin büntetését azonnal megkezdte.

Közgazdaság.

A ragadós tüdőlob állása Magyarországon. A földmíveléstudügyi miniszterium jelentése szerint okt. hó 8-án a ragadós tüdőlob állása 51 községben s 121 udvarban van feltüntetve, ebből azonban 3 községben a járvány megszűnt, de a zárlat még érvényben marad a kitűzött időig, 3 hónapig. A múlt héten 42 község s 96 udvar volt zárlat alatt s így 9 községgel s 25 udvarral kedvezőtlenebb volt az október hó 8-án végződő hét.

Tilos a bor. A kazánrendőri szabályok kiegészítéséről az életbiztoság oltalma végett a kereskedelemügyi miniszter elrendelte, hogy mindazok, a kik gőzgépek önálló kezelésével, vagy gőzkazánok önálló fűtésével vannak megbízva, az ebből teendőiket teljesen józan állapotban kötelesek végezni. E végből tiltva van, hogy szolgálatuk teljesítése előtt vagy teljesítése közben szeszes italokat élvezzenek. A ki e tilalom ellenére az említett egyének közül szolgálat közben ittas állapotban találtaik: az 1879. 40. t. c. 111. §-a értelmében való megbüntetés végett az illetékes hatóságnak feljelenendő. Ha egyes gőzgépkészítők vagy kazánfűtők, hivatásuk teljesítése közben több ízben ittas állapotban találtnának, úgy képesítési bizonyítványuk közbiztonsági szempontból elvonható. A gőzgépek kezelőit és fűtőit a miniszter az államépítészeti hivatalok felügyelete alá helyezte és utasította a nevezett hivatalok személyzetét, hogy a gőzgépkészítők és fűtők szolgálatát figyelemmel kísérik és ha a tilalom megszegését észrevesznek, a kihágás megtorlásán kívül a képesítés elvonása végett, hozzá esetről-jelentést tegyenek.

Black Rot. Az e néven ismert szőlőbetegség tanulmányozására a földmíveléstudügyi miniszter egy bizottságot küldött a f. év tavaszán Franciaországba. A bizottság nemrég visszaérkezett és tanulmányainak eredményét egy 39 oldalra terjedő kis füzetében foglalta össze, mely füzetet a földmíveléstudügyi miniszterium adott ki s egy példányt e hó 12-én megyei törvényhatóságunknak is megküldött. A ki tehát e szőlőbetegség, de különösen a Franciaországban járt bizottságnak erről szerzett tapasztalatai iránt közelebbről érdeklődik, a földmíveléstudügyi miniszterium kis füzetekéből tájékozást szerezhet.

Szerkesztői üzenetek.

L. Gara. B. levelét e hó 13-án kaptuk, a mikor lapunk egy száma éppen megjelent. Különb ez a szám már ugyis hozta az ön által is beküldött hírt. Egyébként a figyelemért köszönet! — A másik dologra vonatkozólag is talál ott fölvilágosítást.

S—i K.—Hegyes. Alkalmadtán sorát ejtjük, habár lapunkhoz mérten egy kissé hosszúra van is szabva. Különb itt-ott némi simítást is igényel a tartalom dolgában; a technikája igen jó.

Naptár.

Október.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
16 Pént.	Gál apát	Gál	4 Hierót
17 Szom	Hedvig özv.	Florentin	5 Karitina
18 Vas.	D 22 Luk. ev.	D 21 Tr. L.	6 F 17 Tamás
19 Hétfő	Alk. Péter hv.	Nándor, Roz.	7 Szefergius
20 Kedd	Vendel ap.	Vendel	8 Pelágia

Felelős szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,

köz- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó

BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

* * * * *

Sirkoszorúk

és

sírlámpák

legolcsóbb áron és legnagyobb választékban kaphatók

GOLDFAHN SÁNDORNÁL

Zombor, főutca. 3-1

* * * * *

7384. szám.

HIRDETMÉNY.

Lality községben megüritült 200 forint — két rendőri, Rác-Militics községben megüritült 240 frt — évi fizetéssel javadalmazott — egy rendőri állásra pályázók, kérvényeiket **október hó 25-ig** Lality, illetőleg Rác-Militics község előjáróhoz nyújtsák be.

Igazolandó, hogy folyamodó magyar honpolgár, fedhetlen előéletű, s hogy a községben divó szláv, illetve német nyelvet is érti, s hogy ép egészségsége testalkattal bír.

Hódásgh, 1891. évi október hó 10.

Vissy József,

főszolgabíró.

Pályázat.

A szenttamási (Bácsm.) róm. kath. iskolaszék egy megüritült tanítói állásra pályázatot hirdet. Az állás javadalmazása következő: 1. Kézzpénzben 500 frt. 2. Legelőföld illetmény helyett évi 100 frt. 3. Tanítói lak fűtésére 84 frt. 4. Tanterem fűtésére 40 frt. 5. Tanterem tisztítására 30 frt. 6. Ismétlő iskola tanításért 20 frt. 7. Irószerekre 15 frt. 8. Szabad lakás.

A kellőleg felszerelt folyamodványok a szenttamási róm. kath. iskolaszékre címezve, nt. Matoss János esperes és iskolaszéki elnökhöz **október 25-éig** Szenttamásra lesznek beküldendők. Az állás november 1-én elfoglalandó.

Szenttamás, 1891. október 4-én.

MATOSS JÁNOS,

esperes-plebános, iskolaszéki elnök.

4-2

7233. szám.

kig. 1891.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye zombori járásába bekebelezett Bezdán községében megüritült irnoki állásra ezennel pályázat nyitattik.

Ezen állás javadalmazása 300 frt.

Felhívtnak a pályázni szándékozók, hogy sajátkezűleg irt és a vármegyei 6/1881. közgy. sz. a. meghozott szabályrendelet értelmében felszerelt kérvényüket **f. évi október hó 24-éig** ezen hivatalnál nyújtsák be.

Zombor, 1891. október 3-án.

Főszolgabíró helyett:

Dr. Széchényi Tamás,

szolgabíró.

3-3

Zombor, 1891. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.

6241. szám.

kig. 1891.

Pályázat.

Bács-Bodrogh vármegye Paraga községében leköszönés folytán üresedésbe jött s 216 frt évi fizetéssel ellátott községi rendőrvetetői állásra pályázatot nyitok.

Pályázók feddhetlen előéletüket, korukat, egészségi állapotukat és eddigi szolgálataikat tartoznak kimutatni. Volt csend- és rendőrök és kiszolgált katonák előnyben részesülnek. A ruházatukat önmaguk tartoznak sajátjukból beszerezni, de fegyver és egyéb felszerelésekkel a község által láttatnak el.

Felhívom mindazokat, kik pályázni óhajtnak, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket **f. évi október hó 25-ig** Paraga község elöljáróinál nyújtsák be.

Palánkán, 1891. október hó 4-én.

Főszb. szab.

HARLIKOVITS,

szolgabíró.

3-1

Méltóságos báró Rédl

Lajos ur rasztinai ménéséből

10 darab számfeletti, részben

felfedezett anyakancák október

20-án reggeli 9 órakor Rasz-

tinán megtartandó árverésen

lesznek a legtöbbet ígérőnek

eladva.

Bővebb felvilágosítással a

rasztinai kasznári hivatal (u. p.

Gákova) szolgál.

3-3

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Pekánovits Antal végrehajtónak Pasztrovits Iván csonoplyai lakos végrehajtást szenvedő elleni 500 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék területén lévő, Csonoplyán fekvő, a csonoplyai 368. sz. tjkvben Pasztrovics Iván nevén álló A. 5869. hr. sz. 1260. □ öles szőlőre az árverést 394 frtban ezezen megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1891. évi október hó 30-ik napján délutáni 9 órakor Csonoplyai községvárosánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becárának 10%-át kézzpénzben, vagy az 1881-ik évi LX. törvénycikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1891. évi szeptember hó 14-én.

A zombori kir. törvszék mint telekkönyvi hatóság.

Radány Péter,

kir. trvszéki bíró.

3439. sz.

tkvi. 1891.

Árverési hirdetmény.

A hódásghai kir. járásbírószék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kinestár végrehajtónak Krajcsik János és társa végrehajtást szenvedő elleni 203 frt 10 kr tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (a hódásghai kir. járásbírószék) területén lévő, Bácsujfalu községében fekvő, a bácsujfalui 210 sz tjkvben A. II. 548. r. sz. 396. ö. i. sz. a. foglalt s Krajcsik János és Márton nevén álló ingatlanra 980 frt utóajánlati összegben ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1891. évi november hó 9-ik napján délutáni 3 órakor Bácsujfalu községvárosánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becárának 10%-át kézzpénzben, vagy az 1881-ik évi LX-ik törvénycikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Hódásghon, 1891. évi szeptember hó 1-én.

A hódásghai kir. járásbírószék mint telekkönyvi hatóság.